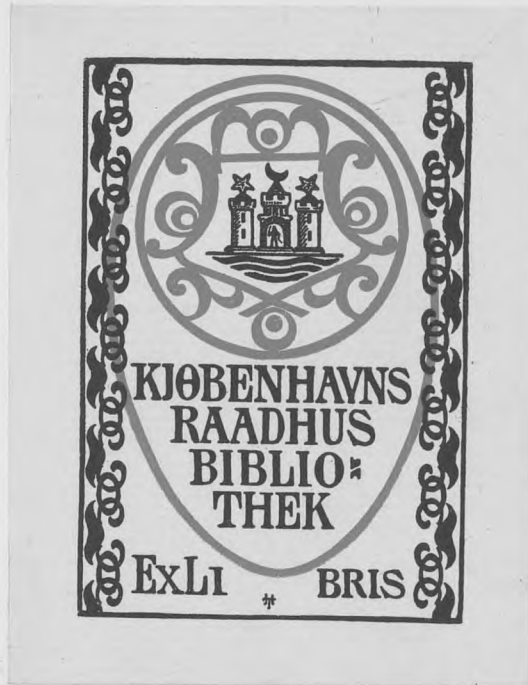

09.614 AA 75 1875

NAG

Aarsberetning

angaaende Sundhedstilstanden i Kjøbenhavn for 1875.

Af

Stadslæge, Dr. med. P. A. Schleisner.

Aaret 1875 har frembudt en noget større Sygelighed end 1874, idet der ved de ugentlige Anmeldelser fra gjennemsnitlig 140 Læger i de 52 Uger fra 5te Jan. til 28de Decbr. findes anmeldt ialt 40,686 Sygdomstilfælde, hvoraf 34,343 epidemiske, medens Forholdet i 1874 var 37,389 og 30,199; Maximum af Sygeanmeldelser for en enkelt Uge falder i Slutningen af April med 1,150 Anmeldelser, Minimum i Begyndelsen af Juli med 527 Anmeldelser. Antages Folkemængden i Kjøbenhavn i Midten af 1875 at have udgjort 214,000, bliver Morbiliteten for de epidemiske Sygdommes Vedkommende 160 Tilfælde pr. 1000 Indbyggere, medens Forholdet i 1874 var 155 pr. 1000 og i 1873 150 pr. 1000. Den relative Forøgelse i de epidemiske Sygdommes Hyppighed maa imidlertid antages at være endnu større, idet Forholdet for 1874 beregnedes efter en Folkemængde af 194,500, medens den aarlige Forøgelse af Folkemængden næppe tør sættes høiere end til 6000. At Folkemængden for Midten af 1875 her findes ansat til 214,000 har sin Grund i, at jeg har benyttet de Tal, som efter Stadskonduktørens Beregninger findes optagne i de ugentlige Oversigter over Sygdomme, Dødsfald etc., som udkomme fra Begyndelsen af 1876; Sandsynligheden taler imidlertid for, at disse Angivelser ere noget for høie, ligesom ogsaa Politiets Beregning af Folkemængden efter Politiskemaerne og de af Magistraten benyttede Tabeller over Folkemængden vise et noget mindre Tal for 1875. Ved en Betragtning af den summariske Oversigt over de anmeldte Sygdomstilfælde findes Forøgelsen i Morbiliteten at skyldes saa godt som udelukkende de egentlige epidemiske, kontagiøse Sygdomme, særlig Mæslinger, Kopper og Skarlagensfeber, i mindre Grad Diphtheritis og Halsbetændelse, hvorimod Sæsonsygdommene Brystkatarrh, Lungebetændelse og de diarrhoiske Affektioner optræde med et langt ringere Antal af Tilfælde end i 1874.

Af Brystkatarrh findes anmeldt 9,412 Tilfælde imod 11,012 i 1874; det største Antal falder paa første Kvartal, nemlig 4,618 Tilfælde, som vare temmelig ligelig fordelt, derpaa falder det jævnt til Midten af 3die Kvartal, for dernæst langsomt at stige til Slutningen af 4de Kvartal, dog uden i nogen enkelt Uge at naa høiere end til omtrent Halvdelen af Antallet for de første Uger i Aaret; i 2det Kvartal anmeldtes i alt 1,849 Tilfælde, i 3die 1,030, i 4de 1,915. Særlig som Influenza findes anmeldt 67 Tilfælde, hvoraf 61 fra 1ste Kvartal. Dødsfaldenes Antal har været 189 imod 171 i 1874, hvilket synes at angive en endnu mere ondartet Karakter af Brystkatarrhen end ifjor, hvortil dog maa

bemærkes, at dette ikke stemmer med de fra Kommunelægerne afgivne statistiske Meddelelser. I Kommunelægerens Praxis er der nemlig i 1875 forekommet 1,150 Tilfælde af Brystkatarrh med 17 Dødsfald α : 1 af 68 Tilfælde, imod et Forhold i 1874 af 1 af 55 (i 1873 1 af 144).

Af Lungebetændelse findes anmeldt 1,794 Tilfælde, hvoraf i de resp. Kvartaler 614, 574, 277 og 329; Dødsfaldenes Antal har været 507, hvoraf den relativt største Del falder paa Maanederne Marts og April (70 og 75). Forholdet mellem Dødsfaldene og de anmeldte Sygdomstilfælde har udgjort 1 af 3.5, medens Forholdet i 1874 var 1 af 4.3, nemlig 500 Dødsfald overfor 2,051 anmeldte Sygdomstilfælde.

Af akut Halsbetændelse findes anmeldt 3,865 Tilfælde imod 3,314 i 1874, nemlig i de resp. Kvartaler 928, 740, 745 og 1,452; af Diphtheritis anmeldtes 456 Tilfælde imod 397 i 1874, nemlig i de enkelte Kvartaler 103, 95, 108 og 150. Dødsfaldenes Antal har for Diphtheritis Vedkommende været 33 imod 26 i 1874.

Af Strubehoste forekom 125 Tilfælde, medens Dødsfaldenes Antal var 61; i 1874 anmeldtes 145 Tilfælde med 63 Dødsfald.

Af Faaresyge anmeldtes 207 Tilfælde, imod 363 i 1874.

Af rheumatisk Feber anmeldtes 928 Tilfælde, nemlig i de resp. Kvartaler 255, 256, 190 og 227; Dødsfaldenes Antal var 21; i 1874 anmeldtes 921 Tilfælde med 24 Dødsfald.

Kighoste, som i Slutningen af sidste Kvartal af 1874 havde antaget en temmelig udbredt epidemisk Karakter, holdt sig noget hyppig i Aarets første 2 Maaneder, men aftog derpaa i de følgende Maaneder, saa at Epidemien kan ansees for afsluttet med Udgangen af April. Der anmeldtes ialt 989 Tilfælde, nemlig i de enkelte Kvartaler 611, 205, 104 og 69; Dødsfaldenes Antal har været 140, hvoraf i Aarets første 4 Maaneder resp. 47, 27, 17 og 15. I 1874 anmeldtes 1,950 Tilfælde med 136 Dødsfald.

Skarlagensfeber antog i Aarets sidste Kvartal en noget større Udbredning, idet der i dette alene anmeldtes 436 Tilfælde, medens det samlede Antal udgjør 962; Dødeligheden har derimod ikke været saa ringe, idet Dødsfaldenes Antal udgjør 74, hvoraf i sidste Kvartal 33. I 1874 forekom 337 Tilfælde med 4 Dødsfald.

Mæslingerne have i 1875 haft en betydelig epidemisk Udbredning, idet Tilfældenes Antal fra Slutningen af Februar jævnt tiltog, indtil Maximum naaedes i April, hvor der i en enkelt Uge anmeldtes 442 Tilfælde; derpaa aftog Hyppigheden atter hurtig, og i Aarets 2 sidste Kvartaler have de ikke haft nogen epidemisk Karakter. Der anmeldtes ialt 5,098 Tilfælde, nemlig i de enkelte Kvartaler 1,509, 3,391, 185 og 13. Dødsfaldenes Antal udgjorde 255, hvoraf i Maanederne Marts—Juni resp. 44, 93, 68 og 29. I 1874 anmeldtes 175 Tilfælde med 3 Dødsfald.

Ogsaa Kopperne have i 1875 haft en betydelig epidemisk Udbredning, idet den Stigning, som i Slutningen af 1874 bemærkedes i Tilfældenes Antal, fortsattes indtil Begyndelsen af Marts, hvor der i en enkelt Uge anmeldtes 86 Tilfælde; derpaa begyndte Hyppigheden noget at aftage og holdt sig saaledes indtil September, da en hurtig Aftagen indtraadte, saa at Epidemien maatte ansees for ophørt med Aarets Udgang. Der anmeldtes ialt 1,672 Tilfælde, nemlig i de enkelte Kvartaler 537, 651, 394 og 90. Dødsfaldenes Antal udgjorde 190, hvoraf i Marts og April resp. 30 Tilfælde, og Dødelighedsprocenten bliver saaledes 11.4, hvilket er noget mindre end for sidste Kvartal af 1874 (14.5). I 1874 anmeldtes i det Hele 444 Tilfælde med 64 Dødsfald, hvoraf i 4de Kvartal resp. 303 og 44.

Som tidligere anført optraadte de diarrhoiske Sygdomme mindre hyppig. Af gastrisk og typhoid Feber anmeldtes 1,401 Tilfælde imod 1,636 i 1874; Udbredelsen var temmelig ligelig med Undtagelse af Maanederne August—October, da Tilfældene vare noget hyppigere, dog uden at kunne

siges at være optraadte epidemisk. I de enkelte Kvartaler anmeldtes resp. 254, 267, 493 og 387; særlig som exanthematisk Typhus anmeldtes 11 Tilfælde, alle fra Maanederne Februar—Mai, og samtlige Tilfælde indlagdes paa Hospital, uden at nogen videregaaende Smitte kunde spores. Dødsfaldenes Antal af gastrisk typhoid Feber var 52, hvoraf det største Antal, 8, forefaldt i October. I 1874 anmeldtes som døde af gastrisk typhoid Feber 81; af exanthematisk Typhus anmeldtes kun 4 Tilfælde.

Af Blodgang forekom 125 Tilfælde, deraf 94 i 3die Kvartal; fra Østerbro og nærmeste Omegn anmeldtes 49 Tilfælde, hvoraf kun 1 fra Lægeforeningens Boliger; fra Almindelig Hospital, hvortil Smitten i 1874 antoges ført fra Lægeforeningens Boliger, anmeldtes ialt 29 Tilfælde, temmelig fordelte over hele Aaret. Dødsfaldenes Antal var 18, hvoraf 10 i September Maaned. I 1874 forekom 105 Tilfælde med 16 Dødsfald.

Akut Diarrhoe og Kolerine, som i 1874 optraadte med en forøget Hyppighed, have i 1875 havt en mindre betydelig Udbredning, idet der i alt anmeldtes resp. 4,298 og 701 Tilfælde imod 4,680 og 821 i 1874. Den større Hyppighed i Sommermaanederne har i det forløbne Aar udstrakt sig over næsten hele 3die Kvartal, i hvilket der anmeldtes resp. 2,413 og 461 Tilfælde. Dødeligheden af disse Sygdomme tilsammen har været endel større end sædvanlig, idet der forekom 408 Dødsfald, hvoraf i Maanederne Juli—September resp. 83, 113 og 77; i 1874 var Dødsfaldenes Antal 332.

Asiatisk Kolera er ikke forekommet i 1875.

Ansigts- og Vandrerosen har været noget hyppigere end i 1874, navnlig imod Aarets Slutning, idet der ialt anmeldtes 901 Tilfælde med 34 Dødsfald, imod resp. 751 og 23 i 1874.

Af Barselfeber forekom 118 Tilfælde, hvoraf den relativ største Mængde i November Maaned, og Dødsfaldenes Antal var 44; i 1874 anmeldtes 107 Tilfælde med 38 Dødsfald.

De veneriske Sygdomme, særlig veneriske Saar og konstitutionel Syphilis, have i 1875 været mindre hyppige, idet der ialt findes anmeldt 5,013 Tilfælde imod 5,499 i 1874. Af Gonorrhoe anmeldtes 3,425 Tilfælde, hvoraf 427 hos Fruentimmer, 1 hos et Barn under 15 Aar, og 155 Tilfælde blandt de i Kjøbenhavn garnisonerede Afdelinger. Af veneriske Saar anmeldtes 880 Tilfælde, deraf 83 hos Fruentimmer og 42 blandt Garnisonen; af konstitutionel Syphilis anmeldtes 708 Tilfælde, deraf 202 hos Fruentimmer, 34 hos Børn under 5 Aar, og 30 Tilfælde blandt Garnisonen; blandt Garnisonen forekom saaledes ialt 227 Tilfælde af veneriske Affektioner. I 1874 var Forholdet følgende: der anmeldtes ialt 5,499 veneriske Tilfælde, nemlig af Gonorrhoe 3,262, af veneriske Saar 1,413 og af konstitutionel Syphilis 824, af hvilke resp. 167, 49 og 84, tilsammen 300 Tilfælde, forekom blandt de paa det militære Sygehus behandlede Patienter.

Efter Meddelelse fra 3die Politiinspektør var ved Udgangen af 1874 Antallet af offentlige Fruentimmer 345 (imod 353 ved Udgangen af 1874), af hvilke der i 46 offentlige Huse boede 160, medens 148 vare privatboende og 37 henlaa paa Hospitalet. I Aarets Løb bleve 145 udslettede (i 1874 128), nemlig 4 som afgaaede ved Døden, 11 paa Grund af indgaaet Ægteskab, 11 for at indgaa Ægteskab, 37 som anbragte i fast Tjeneste eller andet Erhverv, 16 som modtagne til Forsørgelse af Forældre, 9 som modtagne til Forsørgelse af Andre, 2 som modtagne til Forsørgelse af Selskabet for den indre Mission, 5 som afleverede til Fattigvæsenet, 47 som bortreiste til andre Steder for at søge Erhverv ved Løsagtighed, og 3 hvis Opholdssted ikke kjendes. 48 af de saaledes Udslettede ere i Aarets Løb paany optagne som offentlige Fruentimmer foruden 91 nytilkomne (i 1874 187), af hvilke dog de 17 tidligere have været indskrevne som offentlige Fruentimmer. Af de saaledes indskrevne 139 Fruentimmer ere 119, hvoraf de 15 have været dømte en Gang for Utugt, indskrevne efter egen Begjæring, og Resten, 20, i Henhold til §§ 6 og 7 af „Lov af 10de April 1874 om Foranstaltninger til at modarbejde den veneriske Smittes Udbredelse.“ — I Alt have 490 Fruentimmer i Aarets Løb været

indskrevne som offentlige (imod 481 i 1874). Det høieste Tal paa een Dag har været 364 (den 6te April), det laveste 343 (den 21de August). Endvidere have 646 Fruentimmer (imod 678 i 1874), deraf 87 svenske af Fødsel, været Gjenstand for Politiets Undersøgelse som mistænkte for Løstgighed. For 391 Fruentimmers Vedkommende fremkom der saadanne Oplysninger, at der var Grund til at underkaste dem Lægevisitation. 226 Fruentimmer have erholdte Advarsel i Henhold til Straffelovens § 180 og Lov af 10de April 1874 § 4, 27 ere som erhvervløse blevne afleverede til Fattigvæsenet, 32 hjemsendte ved Politiets Foranstaltning, og 74 ere efterhaanden blevne indførte som offentlige. — De af Politilægen foretagne Lægevisitationers Antal har i Alt udgjort 29,835 og Antallet af de derved forefundne Sygdomstilfælde 1,085, nemlig:

	Visitationer		Sygdomstilfælde	
	Ialt	I Gjennemsnit daglig	Ialt	Af 100 Visitationer
For offentlige Fruentimmer	29,165	79.90	907	3.11
For Fruentimmer, der i Henhold til Lov 10de April 1874 § 4 have staaet under Politiets Tilsyn og været underkastede regelmæssig Lægevisitation (28 Individuer), og Fruentimmer mistænkte for Løstgighed (391 Individuer)	670	1.84	178	26.57
	29,835	81.74	1,085	3.63

Desuden har et Antal af 130 Fruentimmer, der ere blevne forskaandede for den offentlige Visitation, ifølge Politiets Paalæg dels til bestemte, dels til ubestemte Tider produceret Lægeattester (1,340 Attester).

Af Fnat anmeldtes i 1875 365 Tilfælde, hvoraf 328 behandlede paa Byens Hospitaler (iberegnet Garnisons Sygehus); fra Ladegaarden indlagdes atter i dette Aar kun 17 Tilfælde paa Hospitalet. I 1874 var det samlede Antal af Fnattilfælde 498, og den betydelige Aftagen i Hyppighed i de senere Aar viser sig saaledes at være konstant.

Med Hensyn til Kommunelægernes Virksomhed og Sygeligheden blandt Fattigbefolkningen skal her meddeles Følgende. I samtlige Distrikter tilligemed Tvangs- og Arbejdsanstalten paa Ladegaarden er der ialt i 1875 blevet taget under Behandling 8,743 Sygdomstilfælde, fordelt paa 7,094 Individuer, imod resp. 8,984 og 6,986 i 1874. Fordelingen mellem de enkelte Distrikter har efter den i Begyndelsen af Aaret foretagne Regulering af Distrikternes Størrelse været mere ligelig end tidligere; saaledes er der kun i 2 Distrikter kommet flere end 500 Sygdomstilfælde under Behandling og kun i 2 færre end 200. Som behandlede i Hjemmet findes opført 3,672 Sygdomstilfælde, medens 4,116 ere opførte som behandlede ambulatorisk paa Konsultationslokalerne. Af samtlige Syge henhørte 2,196 til Klassen faste Almissemlemmer (imod 2,416 i 1874), idet dog herunder er medregnet 731 paa Ladegaarden behandlede Fabrikarbeidere, hvilke imidlertid næsten gennemgaaende tør antages at henhøre under denne Kategori; til Klassen Arbeidsmænd og Dagleiere henhørte 2,255 (imod 2,203 i 1874), til Klassen Enker og Enkers Børn 1,352 (imod 1,215 i 1874), til Syersker 238 (imod 284 i 1874), til Pleiebørn 299 (imod 360 i 1874), til Klasserne Haandværkssvende og industrielle Medhjælpere 1,605 (imod 1,612 i 1874) og til Klasserne Haandværksmestre, Høkere, Handlende og lavere Bestillingsmænd tilsammen 208 (imod 191 i 1874).

Af Kommunalægerne og fra Ladegaarden er der bleven direkte henvist til Hospitalerne uden forudgaaet Behandling 3,114 Sygdomstilfælde imod 2,854 i 1874; efter forudgaaet Behandling i Distriktet derimod er der til de resp. Hospitaler blevet henvist 889 Tilfælde; det høieste Antal i et enkelt Distrikt (resp. 75 og 74) findes i Distrikt 11 B og 12 B, det mindste (15) i 4 A. Af de i Distrikterne behandlede Patienter ere 364 døde (i 1874 341); det største Antal (31) findes i 8B, det mindste (7) findes i 2 A og 2 B. Af Børn under 1 Aar ere under Behandlingen i Distrikterne døde 107, hvilket udaf det samlede Antal af Dødsfald i Distrikterne udgjør 29.4 pCt. (i 1874 37.5), medens for hele Byens Vedkommende i samme Aar Dødsfaldene blandt Børn under 1 Aar udgjør 32.6 pCt. af det samlede Antal (i 1874 34.7 pCt.). Som anført i Aarsberetningen for 1874 giver disse Beregninger ikke nogen udtømmende Karakteristik af Dødeligheden blandt de uheldigere stillede Klassers Børn, idet et væsenligt Led unddrages Beregningen, ved at Dødeligheden blandt de fra Distrikterne paa Hospitalet indlagte Patienter ikke kommer i Betragtning.

I den efterfølgende Oversigt over de Sygdomstilfælde, der ere komne under Kommunalægernes Behandling, skal jeg følge den af mig i de senere Oversigter benyttede Gruppering, som væsenligt udgaaer fra et præventivt og hygieinisk Synspunkt.

Af epidemiske Sygdomme, mod hvilke hygieiniske Foranstaltninger maa ansees for virkningsløse, saaledes som de egentlige Sæsonsygdomme (o: Brystkatarrh, Influenza, Kolerine, akut Diarrhoe, akut Halsbetændelse og Faaresyge) samt rheumatisk Feber, Koldfeber, endvidere Sygdomme af rent inflammatorisk Oprindelse og kirurgiske Affektioner etc., er der i Fattigdistrikterne ialt behandlet 5,174 Tilfælde (i 1874 5,861).

Af smitsomme epidemiske Sygdomme, hvis Udbredning lader sig standse eller paavirke ved hygieiniske Foranstaltninger (Kopper, Skaalkopper, Mæslinger, Skarlagensfeber, gastrisk typhoid Feber og Typhus, Blodgang, Strubehoste, Diphtheritis, Barselfeber, Kighoste og Ansigtsrosen) er der tilsammen behandlet 1,205 Tilfælde samt visiteret til Hospital 512 (imod resp. 658 og 275 i 1874).

Af veneriske Sygdomme (inkl. medfødt Syphilis) ere behandlede 22 Tilfælde og henviste til Hospital 30 (imod 25 og 53 i 1874).

Af Drankergalskab, kronisk Alkoholisme og Fnat ere behandlede 107 og henviste til Hospital 133 Tilfælde (imod resp. 103 og 287 i 1874).

Af de kroniske Sygdomme, som for endel lade sig paavirke ved Hygieine, saasom Kirtelsyge, Blegkot, Anæmi, Kakexi, Skørbug og Rhachitis, ere behandlede 722 Tilfælde og henviste til Hospital 69 Tilfælde (i 1874 behandlede 803 Tilfælde).

Af Lungesvindot, andre kroniske Lungesygdomme, Hjertesygdom, Kræft, morb. Brightii og lignende Sygdomsformer, ved hvilke man hverken ad medikamentøs eller hygieinisk Vei kan vente at opnaa blivende Resultater, er der af Kommunalægerne behandlet 639 Tilfælde samt visiteret til Hospitalerne 418 Tilfælde (i 1874 behandlede 603 Tilfælde).

Af Abort samt af Sindssygdomme ere behandlede resp. 14 og 8 Tilfælde samt visiterede til Hospital 7 og 49 Tilfælde imod resp. 13 og 16 behandlede og 6 og 46 til Hospital henviste Tilfælde i 1874.

Af samtlige 11,857 Sygdomstilfælde, som i 1875 ere forekomne i Fattigdistrikterne, ere ialt 4,003 henviste til Hospital, nemlig 3,114 direkte uden forudgaaet Behandling og 889 efter forudgaaet Behandling, medens Forholdet i 1874 var ialt 11,838 Sygdomstilfælde, hvoraf 2,854 direkte og 787 efter forudgaaet Behandling, tilsammen 3,641 Tilfælde, henvistes til Hospital. Af Patienter med de ovennævnte smitsomme epidemiske Sygdomme, 1,717 Tilfælde, ere ialt 720 henviste til Hospital, nemlig 512 direkte,

208 efter forudgaaet Behandling (i 1874 indlagdes af 933 Patienter 275 direkte og 98 efter forudgaaet Behandling).

Med Hensyn til søvæertsfra tilførte Sygdomstilfælde skal anføres følgende. Paa Kjøbenhavns Rhed ere i 1875 ialt 14,488 Skibe ankrede, hvoraf 5,497 vare Dampskibe, 8,991 Seilskibe. Fra Skibe paa Rheden er der til Karantænelægen fra ialt 522 Skibe anmeldt 655 Sygdomstilfælde, hvoraf 550 ere blevne behandlede ombord, 76 henviste til Hospital og 26 behandlede i privat Logis i Byen. Af epidemiske Sygdomme er der gennem Karantænelægen blevet anmeldt 387 Tilfælde, samt desuden af andre Læger 41 Tilfælde o: ialt 428 Tilfælde, hvilke ere indbefattede i det tidligere for hele Byen opgivne Tal. Blandt de tilførte epidemiske Sygdomme skal særlig fremhæves: af Kopper 5 foruden 1 Koppelig; af gastrisk og typhoid Feber samt exanthematisk Typhus 64, af Blodgang 4, Kolerine 3 Tilfælde. Hvad angaaer de Havne, hvorfra Skibe fortrinsvis have bragt os farlige smitsomme Sygdomme (Blodgang, gastrisk og typhoid Feber, exanthematisk Typhus og Kopper), da have russiske Havne tilført os 16 Tilfælde, svensk-norske Havne 10, hollandsk-belgiske 10, engelske 7, finske 5, tyske 4 samt indenrigske Havne 6 Tilfælde. — Af veneriske Sygdomstilfælde fra Skibe paa Rheden ere af Karantænelægen anmeldte 126 samt af andre Læger 24 Tilfælde. De Havne, hvorfra de af Karantænelægen anmeldte Tilfælde ere blevne hidførte, have været: norske 34, tyske 25, finske 17, svenske 16, russiske 10, hollandske 8, engelske 3, franske 1, indenrigske 12.

Dødsfaldenes Antal i 1875 var 6,075 hvoriblandt 206 Dødfødte ere medregnede, medens Antallet af Levendefødte udgjorde 7,162. I 1874 var Dødsfaldenes Antal 5,392, inkl. 189 Dødfødte, medens Fødslerne (Levendefødte) var 7,016. Døde i Aldersklassen 0—1 Aar ere 1,912 (i 1874 1,805), hvilket udgjør 26.7 pCt. af de Levendefødtes Antal (i 1874 25.7 pCt.). Af de 8 væsenligste epidemiske Sygdomme: Kopper, Typhus, Blodgang, Skarlagensfeber, Mæslinger, Diphtheritis, Strubehoste, Kighoste samt af akut Diarrhoe og Kolerine døde tilsammen 1,231, hvilket udgjør 20.98 pCt. af det samlede Antal Dødsfald (Dødfødte ikke medregnede), medens i 1874 Antallet var 726 o: 13.9 pCt. af det samlede Antal Dødsfald. — Af kroniske uhelbredelige Sygdomme (Lungesvindot, Kræft, Hjertesygdom, Apoplexi, morb. Brightii, Atrophia inf. og Alderdomssvaghed) døde tilsammen 2,086 imod 1,930 i 1874, og særlig af Lungesvindot 772 imod 745. — Af Drankergalskab døde 25 (i 1874 33), af akkvisit og medfødt Syphilis 44 (i 1874 45), ved konstateret Selvmord 36 (i 1874 41), ved tilfældig voldsom Død 96 (i 1874 80); 28 ere opførte som døde uden Lægebehandling (i 1874 40).

Mortalitetskvotienten for 1875 er som Følge af de forskellige epidemiske Sygdommes betydeligere Udbredning i og for sig høi. En Sammenligning med de foregaaende Aars Mortalitetsskvotient vanskeliggjøres imidlertid ved den i Begyndelsen af denne Oversigt omtalte Usikkerhed i Bestemmelsen af Folkemængden i Kjøbenhavn. Beregnet i Forhold til den supponerede Folkemængde i Midten af 1875 bliver Mortalitetsskvotienten for 1875 27.43 p. M.; i 1874 var Mortalitetsskvotienten 26.75 p. M., i 1873 25.59 p. M.

De 3 kommunale Vaccinationsanstalter have fortsat deres Virksomhed i 1875, idet de have fungeret fra Slutningen af Marts til henimod November. Der er ialt blevet foretaget 1643 Vaccinationer samt 2051 Revakinationer; c. 450 Rør med Vaccinelymphe ere blevne udleverede til Byens Læger, som have henvendt sig til Anstalterne. Ved de 2 Anstalter (Vesterbro og Christianshavn) vaccine-redes som sædvanlig med en kun gennem faa Aar humaniseret Lymphe, der for Vesterbros Anstaltens Vedkommende var holdt levende siden Efteraaret 1874 ved Vaccination fra Arm. Resultatet af Vaccinationen ved disse Anstalter, som i Reglen foretoges med 12 Stik paa hvert Individ, var for Christianshavns Vedkommende 8.6 fuldtudviklede Pustler pr. Individ ved Vaccination fra Arm til Arm, derimod 6.4 ved Vaccination fra Rør; for Vesterbros Vedkommende var Resultatet ved 12 Stik 10.5 vel-

udviklede Pustler, uden at Vaccinationen i noget Tilfælde forblev uden Anslag; ved 4—6 Stik (30 Børn) 4.5 Pustler, medens der i 3 Tilfælde intet Anslag opnaaedes. Et enkelt fra Oktober 1874 opbevaret Rør gav 9 Pustler af 12 Stik. Ved den 3die Anstalt, paa Nørrebro, anvendtes den samme Lympe, som benyttes ved det Kgl. Vaccinationsinstitut. Af 950 Vaccinerede mødte 777 til Eftersyn, af hvilke der hos 2 intet Anslag fandtes, medens hos de øvrige Gjennemsnitstallet af fuldtudviklede Pustler var 8.14 af 12 Stik. Intet mistænkeligt Sygdomstilfælde er iagttaget paa nogen af Anstalterne som Følge af Vaccinationen.

Af hygieiniske Foranstaltninger, der vedrøre Byen, skal navnlig fremhæves, at i Slutningen af Aaret fuldendtes Opførelsen af det ene Epidemihospital, Øresundshospitalet, fornemlig bestemt for Kolerapatienter og epidemiske Patienter tilførte tilsøes. Under 15 December 1875 udkom den af Justitsministeriet udfærdigede Instruktion for Embedslægerne med Hensyn til Dødelighedsstatistiken, og under 16 December s. A. den af Sundhedskollegiet udarbejdede Instruktion for Læger med Hensyn til Sygelighedsstatistiken og Medicinalberetningerne, samt en Anvisning til Udstedelsen af Dødsattester. Ligesom der herved er opnaaet en meget væsentlig Forbedring af hele Landets Medicinalstatistik, er det navnlig for Hovedstadens Vedkommende nu blevet mulig at kunne udarbejde ugentlige Oversigter over Sygeligheden og Dødeligheden, til hvilket Øiemeds Opnaaelse Kommunalbestyrelsen beredvillig har tilstaaet de nødvendige Beløb.

Oversigt over de ugentlig anmeldte, fornemmelig epidemiske Sygdomstilfælde
i Kjøbenhavn i 1875.

	1ste Kvartal.	2det Kvartal.	3die Kvartal.	4de Kvartal.	Ialt.
• Brystkatarrh	4618	1849	1030	1915	9412
• Lungebetændelse	614	574	277	329	1794
• Halsbetændelse	928	740	745	1452	3865
• Faaresyge	68	77	22	40	207
• Kighoste	611	205	104	69	989
• Rheumatisk Feber	255	256	190	227	928
• Mæslinger	1509	3391	185	13	5098
• Kopper	537	651	394	90	1672
• Skaalkopper	189	202	109	389	889
• Skarlagensfeber	175	157	194	436	962
• Koldfeber	92	88	67	51	298
• Gastrisk- og typhoid Feber	254	267	493	387	1401
• Blodgang	5	11	94	15	125
• Diarrhoe	516	690	2413	679	4298
• Kolerine	63	91	461	86	701
• Strubehoste	43	43	24	15	125
• Diphtheritis	103	95	108	150	456
• Ansigts- og anden Vandreosen	196	229	187	289	901
• Barselfeber	25	27	14	52	118
• Skørbug	10	44	46	4	104
• Gonorrhoe	813	813	891	908	3425
• Venerisk Saar	217	193	231	239	880
• Konstitutionel Syphilis	168	194	161	185	708
• Fnat	95	120	71	79	365
• Blenn, Øiebetændelse	52	62	20	49	183
• Furunkler	38	38	38	56	170
• Andre Sygdomme	182	149	124	147	612
Tilsammen	12386	11256	8693	8351	40686

Udtag af Kjøbenhavns Mortalitetstabel for Aaret 1875.

	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Ialt.
Kopper. Variolæ.....	21	17	30	30	19	17	25	13	7	5	3	3	190
Mæslinger. Morbilli.....	2	8	44	93	68	29	5	3	3	„	„	„	255
Skarlagensfeber. Scarlatina.....	2	2	3	2	6	3	4	14	5	9	12	12	74
Ondartet Halsssyge. Diphtheritis.....	2	1	3	3	2	2	1	3	5	4	5	2	33
Strubehoste. Croup.....	3	3	13	11	4	3	5	1	9	6	3	3	61
Kighoste. Tussis convulsiva.....	47	27	17	15	9	7	1	4	3	3	3	4	140
Typhoid Feber. Febris gastr. & typh.....	5	4	4	4	4	4	5	2	4	8	5	3	52
Exanthematisk Typhus. Typhus exanth.....	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
Blodgang. Dysenteria.....	„	„	„	„	1	„	1	5	10	1	„	„	18
Asiatisk Koleræ. Cholera asiat.....	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
Indenl. Koleræ og akut Diarrhoe. Cholerae & Catarrhus intest. akut.....	6	12	16	12	15	25	83	113	77	24	18	7	408
Brystkatarrh. Bronchitis acuta.....	37	25	40	19	16	8	7	8	4	6	8	11	189
Ansigts- og Vandrerosen. Erysipelas faciei & amb.....	2	3	3	1	4	1	4	„	4	3	3	6	34
Barselseber. Febris puerperal.....	4	2	3	1	3	6	4	„	7	4	4	6	44
Akut Ledderheumatisme. Febris rheumat.....	3	1	1	2	„	1	3	3	„	3	4	„	21
Lungebetændelse. Pneumonia.....	62	45	70	75	58	45	28	22	17	23	25	37	507
Drankergalskab. Delirium tremens.....	1	„	„	„	5	1	4	„	4	1	6	3	25
Brændevinssygdom. Alcoholismus chron.....	1	1	„	„	2	1	1	„	„	3	1	3	13
Konvulsioner. Eclampsia.....	26	22	28	25	25	27	27	23	19	28	18	15	283
Akut Hjernevandsot. Hydrocephalus acut.....	16	22	22	23	24	22	23	21	17	14	12	15	231
Kirtelsyge. Scrophulosis.....	1	„	2	2	4	1	4	1	2	„	1	5	23
Lungesvindst. Phthisis pulm.....	77	74	89	83	86	64	48	44	43	58	45	61	772
Kræft. Cancer.....	16	19	17	12	17	17	19	24	12	10	25	25	213
Syphilis. Syphilis acquisita & congen.....	2	4	3	1	2	6	3	2	6	5	7	3	44
Apoplexi. Apoplexia cerebri.....	14	11	14	12	5	12	4	4	6	16	8	9	115
Organisk Hjertesygdom. Morbus cordis.....	19	18	23	23	15	15	24	19	15	19	21	18	229
Bright's Sygdom. Nephritis albumin.....	5	4	8	7	6	4	13	10	7	6	8	13	91
Død under Fødslen og i Barselseng, uden- for Barselseber. Mors in partu & puerperio.....	2	1	2	1	2	2	„	2	3	„	„	2	17
Selv mord. Suicidium.....	3	2	„	4	5	3	1	2	2	9	2	3	36
Anden voldsom Død. Mors violenta & involunt.....	9	2	2	10	6	7	15	11	7	9	12	6	96
Tæring hos Smaa børn. Atrophia infant.....	30	30	25	30	32	36	39	62	61	32	34	33	444
Alderdomssvaghed. Marasmus senilis.....	26	16	25	22	11	24	14	15	16	18	19	16	222
Pludselig Død uden bekjendt Aarsag.....	10	14	3	8	6	7	3	1	8	8	8	11	87
Dødsarsag ubekjendt.....	5	4	10	5	6	8	5	8	6	9	3	7	76
Andre akutte Sygdomme.....	43	26	35	30	26	28	31	32	19	39	22	28	359
Andre kron. Sygdomme.....	40	45	29	46	40	34	40	32	31	21	39	42	439
Dødfødte.....	16	14	14	23	16	20	14	13	21	17	17	21	206
Død uden Lægebehandling.....	3	3	3	1	1	„	„	3	„	5	3	6	28
Tilsammen.....	561	482	601	636	549	491	508	521	460	426	401	439	6075

Oversigt over Totalantallet af Dødsfald i Kjøbenhavn i 1875.

Mandfolk.....	264	242	285	323	282	246	280	279	250	203	195	212	3061
Fruentimmer.....	297	240	316	313	267	245	228	242	210	223	206	227	3014
Tilsammen.....	561	482	601	636	549	491	508	521	460	426	401	439	6075

Oversigt over de af Kommunelægerne direkte til Hospitalerne visiterede Patienters sociale Stilling og Vilkaar i 1875.

	Af samtlige Syge udenfor de faste Almissemlemmer henhørte de selv eller deres Forældre til:										Faste Almissemlemmer.	Tilsammen.
	Arbeidsmænd og Dagleiere.	Haandværkssvende og industrielle Medhjælpere.	Haandværksmestre og selvstændige Industridrivende.	Høkere, Gæstgivere eller Værts-husholdere.	Handlende inkl. Smaahandlende.	Lavere Bestillingsmænd og Funktionsnærer.	Syersker.	Enker og Enkers Børn.	Pleiebørn.	Andre Klasser.		
1 A.	41	18	3	"	1	2	7	11	1	33	5	122
1 B.	23	27	3	"	1	3	3	10	12	29	9	120
2 A.	23	27	1	3	1	1	29	10	2	5	4	106
2 B.	43	33	4	3	2	5	2	18	1	46	18	175
3 A.	40	37	5	"	"	5	"	11	1	32	11	142
3 B.	41	28	1	1	"	11	6	26	3	15	9	141
4 A.	62	36	1	"	"	"	9	10	1	26	7	152
4 B.	63	33	4	"	2	"	6	5	1	4	8	128
5 A.	48	38	1	1	3	2	4	13	2	31	4	147
5 B.	40	33	1	"	1	6	11	16	1	24	5	138
6 A.	34	28	6	2	3	5	"	11	"	13	2	104
6 B.	30	22	1	"	"	1	1	13	1	9	5	83
7 A.	56	43	"	"	"	1	"	15	"	20	17	152
7 B.	28	32	"	"	"	1	2	10	12	17	23	125
8 A.	24	23	11	"	1	"	2	25	5	42	"	133
8 B.	98	50	4	"	4	4	1	14	4	71	8	258
9 A.	23	19	6	"	"	3	10	22	1	5	4	93
9 B.	55	29	"	"	"	"	9	21	1	14	7	136
10 A.	27	15	2	"	"	"	1	9	"	8	3	65
10 B.	41	26	1	"	1	2	5	4	2	19	3	104
11 A.	35	30	"	1	2	3	2	6	"	5	2	86
11 B.	25	35	"	"	"	1	3	9	4	18	3	98
12 A.	23	29	1	1	"	2	4	8	2	13	3	85
12 B.	29	57	7	1	3	1	9	26	3	42	7	185
Ladegaarden	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	35	35
Tilsammen ..	952	748	63	13	25	61	126	323	60	541	202	3114

